

PRODUKCIA KRMIVA ZO STROMOV

STROMY PRODUKUJÚCE KRMIVO PRE HOSPODÁRSKE ZVIERATÁ

CIEĽ OPATRENIA

Mladé konáre a listy stromov môžu byť prerezávané a skladované, aby sa následne využili ako krmivo pre hospodárske zvieratá, alebo môžu byť použité priamo ako čerstvé krmivo. Krmivo zo stromov poskytuje mnoho výhod pre farmárov aj ich hospodárske zvieratá. Jedná sa o výživnú siláž pre zvieratá, pretože korene stromov dosahujú do väčších hĺbok a dokážu sa tak dostať k minerálom, ktoré sa následne nachádzajú aj v ich listoch. Farmárom môžu stromy poskytnúť zdroj zimného krmiva (po vysušení a uskladnení). Ide tiež o určitú poistku proti výpadku krmiva spôsobeného zlým rastom trávy a nedostatočným zberom sena. Stromy s hlbším koreňovým systémom a mykoríznyimi hubami majú prístup k vlhkosti a živinám, ktoré im umožňujú produkovať zelené listy aj v čase sucha, kedy lúky a pasienky neposkytujú dostatok krmovín.

PODSTATA OPATRENIA

Krmivo zo stromov je získavané rezom, strihaním alebo lámaním konárov a vetvičiek listnatých stromov a kríkov v plnom olistení. Stromy by mali byť vyššie, ako je výška ohryzu, a to od 2,3 m do 3,5 m, pričom hlavný kmeň nie je nikdy širší ako 19 cm a najlepšie je, keď je tvorený iba beľovým drevom. Ak je kmeň celý tvorený beľovým drevom, potom sa poranené tkanivo zvyčajne kompletne zacelí a nový rast bude prebiehať zo všetkých strán po celom obvode kmeňa, čím sa vytvorí tzv. hlavatý tvar. Tieto hlavaté tvary sú extrémne silné, pričom akýkoľvek následný rast je veľmi bezpečný a nie je náchylný k lámaniu.

Metódy rezania a sušenia krmiva zo stromov sa líši naprieč Európou, ale základným princípom je použitie vetiev s dĺžkou medzi 60 cm až 2 m. Rozšírenou metódou je zviazať tieto vetvy pevne do zväzku krútenými lanami z vrby alebo liesky.

Výsadba stromov na pastvinách, tzv. silvopastorálny systém, kde sú konáre a listy prirodzene ohrýzané hospodárskymi zvieratami. Tento agrolesnícky systém poskytuje celý rad ďalších výhod vďaka výsadbe stromov na pastvinách: sekvestrácia uhlíka, zmiernenie erózie pôdy a ochrana biodiverzity. Stromy pôsobia pozitívne na trávenie v bachore a poskytujú výživné krmivo pre dobytok aj iným hospodárskym zvieratám, ďalej zlepšujú mikroklimu a welfare hospodárskych zvierat.

Produkcija krmiva pre skladovanie nevyžaduje nevyhnutne špecifické skladovacie priestory. Produkcia skôr závisí od druhu stromov, skúseností rezania vetví a dostupných skladovacích zariadení. Vo všeobecnosti medzi stromy vhodnými pre produkciu krmiva patria: lieska, hrab, jelša, jaseň, lipa, moruša, topoľ, vrbá, buk a breza (do značnej miery však záleží na regióne).

NÁRADIE A STROJE

Pretože ideálne vetvy pre kŕmenie sú relatívne mladé a tenké, mechanické vybavenie je preto zvyčajne zbytočné. Ručné prerezávacie píly a nožnice sú vhodné pre rezanie / strihanie jednotlivých vetiev. Japonská ručná píla by tiež mohla byť použitá pre spodné vetvy, zatiaľ čo pre vyššie je potrebné použiť náradie na teleskopickej tyči alebo rebrík. Všetky tieto nástroje sú ľahko dostupné vo väčšine záhradných centier alebo obchodoch pre domácich majstrov a sú relatívne lacné - záhradnícke nožnice stoja približne 10 eur a pokročilejšie prerezávacie nástroje medzi 30 a 50 eurami.

Potrebné nástroje a strojové zariadenia závisia na tom, čo sa nachádza v danej oblasti. Napríklad, ak sú na pozemku živé ploty, mohol by byť traktor s žacou lištou použitý k orezaniu živého plotu medzi novembrom a februárom a odrezané konáre by poslúžili ako krmivo. Táto metóda by samozrejme vyžadovala použitie externej služby alebo nákup traktora s žacou lištou na živé ploty.

Tri fázy produkcie krmiva zo stromov. Zľava doprava - rezanie vetví teleskopickými nožnicami na prerezávanie, skladovanie rezaných vetiev ako zväzkov v suchej stodole a nakoniec kŕmenie hospodárskych zvierat

OBDOBIE A PERIODICITA

Rovnako ako seno z lúky, tak i krmivo zo stromov by malo byť sekané až do júna / júla, kedy je strom celý olistený. Počas sušenia by zväzky mali byť skladované horizontálne alebo zavesené pod prístreškom tak, aby listy zostali zelené aj po 24 mesiacoch v závislosti od druhu stromu. Pokiaľ je o stromy správne postarané, potom produkujú krmivo každý rok.

EKONOMICKÉ DÁTA

Finančná a časová investícia bude závisieť od toho, čo je pre vás ľahko dostupné v čase, keď sa rozhodnete pre produkciu krmiva zo stromov.

Pokiaľ je nutné vysadiť nové stromy, je potrebné zohľadniť aj náklady na sadenice a výsadbu stromov. Čas tiež bude hrať určitú úlohu, pretože "kŕmne stromy" (zo sadeníc) potrebujú 2 až 4 roky, aby začali produkovať dostatočne silné konáre pre sekanie. Navyše výnos bude niekoľko prvých rokov obmedzený, než sa strom plne vyvinie.

Ideálne je ťažiť a strihať existujúce dospelé stromy alebo živé ploty, pretože mladé stromy neprinášajú dostatočné výnosy. V takom prípade by investície do vhodných nástrojov, ako sú ručné prerezávacie píly alebo záhradnícke nožnice, predstavovali jediné, ale nevyhnutné finančné náklady. So správnymi nástrojmi a dostatočnou pracovnou silou nie je potrebné veľa času na rez konárov. Časová náročnosť sa odvíja od toho, koľko zo stromov chcete produkovať a koľko je k dispozícii. Dôležité z hľadiska kvality krmiva je zbierať vetvy v letných mesiacoch, kedy sú listy zelené a plné živín.

Nejaký čas zaberie tiež zväzovanie konárov do zväzkov a ich ukladanie na suchom chránenom mieste ako je stodola. Ak nevladnete vhodné skladovacie priestory a rozhodnete sa ich postaviť alebo prenajať od suseda, stane sa cena opäť významným faktorom.

Krmivo zo stromov sa zriedka kupuje alebo predáva - táto prax je zvyčajne zdrojom krmiva iba pre samozásobovanie.

PRAKTICKÝ PRÍKLAD

V panstva Kneppo v Sussexe v južnom Anglicku sa krmivo zo stromov seká v júni a júli, kedy je najviac živín v pôde. Vetvy sú odrezávané zahnutým kosákom a majú dĺžku medzi 150 cm až 250 cm. Následne sa skladujú ako viazanice alebo pevné zväzky v stodole a počas jesene a zimy sa sušia. Od februára sú potom kŕmené Exmoorskými poníkmi a Anglickým dlhorohým dobytkom.

Medzi vhodné druhy drevín používaných pre kŕmenie v Kneppo patrí čerešňa, dub, lieska, planá jablň, pričom jaseň a brest sú dve kľúčové dreviny. Obdobie od februára do jari je pre zvieratá potravne najchudobnejšia časť roka a práve v tejto dobe sa im podáva krmivo zo stromov. Zvieratá odstránia listy z vetiev priebehu niekoľkých minút a v nasledujúcich dňoch konzumujú kôru, púčiky a vetvičky.

Ak sa čerstvé vetvy skladujú správne, vydržia na nich suché zelené listy až 24 mesiacov.

Seno zo stromov - Ted Green - Knepp Safari | https://youtu.be/_GAR1FN-qwc

Bert Evans-Bevan
European Landowners Organisation
67 rue de Trèves
B - 1040 Brusel
Belgicko
robert.evans-bevan@elo.org

agroforestrysystems.eu

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

